

Przegląd Regionalny 2012

Województwo Lubelskie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

1. Ogólna ocena sytuacji społeczno-gospodarczej regionu, ze szczególnym uwzględnieniem skali spowolnienia gospodarczego w 2012 r.

Według wstępnego szacunku PKB w 2012 r. dla Polski przygotowanego przez GUS wzrost wskaźnika jest dwa razy słabszy niż rok wcześniej. Ta informacja oraz podane dotąd dane za pierwsze 3 kwartały pozwalają na oszacowanie wyników w IV kw. Wyniki za IV kw. pokazują, że spowolnienie gospodarcze obserwowane w pierwszych trzech kwartałach było kontynuowane. Wzrost PKB w IV kw. wyniósł 0,7%, popyt krajowy spadł o 1,0%, inwestycje w środki trwałe spadły o 3,4%, spożycie indywidualne spadło o 1,0% zaś eksport netto wzrósł o 1,7%. Dla całego 2012 r. dane te przedstawiają się następująco: PKB 2,0%, popyt krajowy 0,1%, inwestycje w środki trwałe 0,6%, spożycie indywidualne 0,5%, eksport netto 1,9%. Te dane wskazują na kontynuację spowolnienia w IV kw., chociaż spowolnienia w tempie umiarkowanym. Silne wyhamowanie importu spowodowało, że eksport netto podtrzymuje popyt globalny i wzrost PKB w obszarze między 0 a 1 %. Na rozkład terytorialny powyższych danych jest jeszcze za wcześnie, jednak nie należy spodziewać się większych zmian dotyczących pozycji województwa lubelskiego wśród innych regionów.

Zauważalne pogorszenie wskaźników wystąpiło od trzeciego kwartału 2008 r., a przejawiało się niższą dynamiką PKB, popytu krajowego ogółem i spożycia indywidualnego wybranych grup produktów i usług, okresowymi spadkami wartości złotego w stosunku do innych walut, trudniejszym dostępem do kredytów itp. Spadek produkcji wielu przedsiębiorstw odbił się niekorzystnie na poziomie zatrudnienia, płac i dochodów ludności.

Klimat gospodarczy w 2012 r. na Lubelszczyźnie możemy poznać dzięki badaniom przeprowadzonym na jej terenie. Jednym z nich jest przeprowadzane w trybie kwartalnym badanie pt: Barometr Nastrojów Gospodarczych¹. Barometr nastrojów gospodarczych informuje o tym jak mieszkańcy województwa oceniają sytuację w województwie. Barometr budowany jest na podstawie wskaźników nastrojów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw. Ostatnie dostępne opracowanie dotyczy III kwartału 2012 r. Ankieta objęto 500 przedsiębiorstw oraz 500 gospodarstw domowych.

---

¹ Zespół pracowników naukowo – badawczych Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu oraz Instytutu Rozwoju Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie rozpoczął projekt *Lubelski Barometr Gospodarczy*. Na realizację projektu Uczelnia uzyskała, w wyniku postępowania konkursowego, grant w ramach Priorytetu VIII Rozwój kadry dla gospodarki, punkt 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw regionu, podpunkt 8.1.2. Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie lubelskim z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki .

W III kwartale 2012 roku ogólny barometr nastrojów w województwie lubelskim spadł do poziomu -8 punktów, co jest znaczącą zmianą na tle poprzednich wyników. Prognozy na IV kwartał 2012 roku przewidują utrzymanie się nastrojów pesymistycznych na poziomie obserwowanym w III kwartale.

Za pogorszenie nastrojów w III kwartale wpływają odpowiedzi głównie przedsiębiorców. Pogorszyły się ich nastroje we wszystkich sektorów, ale o ile w przypadku przemysłu spadek diagnostycznego wskaźnika nastrojów był minimalny, to w przypadku pozostałych trzech sektorów spadku były bardzo duże, a wskaźniki zmieniły znaki z dodatnich na ujemne. Na szczególną uwagę zasługuje budownictwo w którym wskaźnik nastrojów jeszcze kwartał wcześniej był najwyższy spośród badanych sektorów gospodarki a teraz jest najniższy. W III kwartale nastroje gospodarcze konsumentów okazały się nieco lepsze zarówno od diagnozy II kwartału jak również od prognozy na III kwartał. Ale w gospodarstwach domowych dominuje nadal głęboki pesymizm. Prognoza na kolejny, IV kwartał 2012 r. jest pesymistyczna. A więc członkowie gospodarstw domowych przewidują pogorszenie i tak bardzo niekorzystnej sytuacji zarówno w ich gospodarstwach jak i województwa.

W województwie lubelskim sądy ogłosiły w 2012 roku upadłość 37 firm (25 w 2011r.). Z reguły były to firmy niewielkie z różnych branż. Kłopoty ma branża budowlana, rozwijają się natomiast firmy zajmujące się energetyką alternatywną. W Monitorze Sądowym i Gospodarczym opublikowano w 2012 roku informacje o upadłości 941 firm w Polsce. Jest to o 28% więcej upadłości niż w 2011 roku, gdy sądy ogłosiły upadłość 730 firm. Najbardziej dotknęło to budownictwo – upadły aż 273 firmy budowlane, to jest nie tylko o 87% więcej niż w 2011 roku, ale aż ponad siedmiokrotnie więcej niż pięć lat temu (w 2007 roku – 37 upadłości w budownictwie). Analizując dane z 2012 r., nie można zarysować podziału na branże bezpieczne i zagrożone.

2. Nakłady inwestycyjne na środki trwałe, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, sytuacja finansowa przedsiębiorstw.

W województwie lubelskim na koniec 2012 r. do rejestru REGON wpisanych było 166,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej, czyli więcej o 2,4% niż w poprzednim roku. W kraju w tym samym czasie liczba podmiotów zwiększyła się o 2,7%. W największym stopniu wzrosła liczba jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej (o 6,8%), następnie liczba podmiotów osób prawnych (o 4,7%) i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 1,4%).

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w województwie stanowiły 4,2% podmiotów w kraju. W porównaniu z 2011 r. udział ten nie uległ zmianie. W strukturze podmiotów według form prawnych w województwie, w porównaniu ze strukturą w kraju, wyższe były udziały osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółdzielni, a niższe spółek handlowych i spółek cywilnych.

W roku 2012 badane przez Urząd Statystyczny przedsiębiorstwa² uzyskały słabsze niż rok wcześniej wyniki finansowe. Pogorszeniu uległy podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów.

Zgodnie z Raportem Banku Pekao³ o sytuacji mikro i małych firm przedsiębiorcy z województwa lubelskiego ocenili znacznie pozytywniej 2012 rok niż przedsiębiorcy w całym kraju. Z mniejszym pesymizmem patrzą także na kolejny rok. Najlepiej ocena ta wypadła w podregionie chełmsko-zamojskim. Liczba lubelskich mikro i małych firm to ok. 72,5 tys., co stanowi ok. 4,25 % mikro i małych firm w Polsce

Z trzech edycji Raportu Pekao wynika, że stopniowo w województwie zwiększa się wykorzystywanie finansowania zewnętrznego zarówno w przypadku finansowania działalności bieżącej, jak i inwestycji. W 2012 r. prawie jedna czwarta mikro i małych firm z Lubelszczyzny wykorzystywała zewnętrzne środki. Największy odsetek takich firm zanotowano w podregionie lubelskim (28%).

Mikro i małe firmy z Lubelszczyzny rzadziej niż firmy w całym kraju inwestują (37% wobec 43% w Polsce). W obszarze tym Raport Pekao wykazał duże rozbieżności – najwięcej firm inwestowało w podregionie białskim i podlaskim (48%), najmniej natomiast w podregionie lubelskim – jedynie 29%. Firmy z woj. lubelskiego wyróżniają się natomiast na tle kraju wielkością wykorzystania dotacji unijnych w finansowaniu inwestycji. W województwie przoduje pod tym względem podregion lubelski (26%).

Eksport mikro i małych firm z woj. lubelskiego jest niższy niż w Polsce pod względem liczby firm (8% vs 12%). Oznacza to, że zaledwie niecałe 6 tysiące przedsiębiorstw prowadzi działalność eksportową, a to właśnie te firmy znacznie lepiej postrzegają swoją sytuację i perspektywy rozwojowe. Najmniejszy odsetek eksporterów działa w podregionie białskim (3%).

W Raporcie Pekao prezentowane są też najważniejsze według właścicieli przedsiębiorstw bariery rozwojowe. Specyficzne bariery w regionie lubelskim wiążą się m.in. ze słabo wykwalifikowaną kadrą oraz funkcjonowaniem tzw. „szarej strefy”. Przedsiębiorcy podobnie jak firmy w Polsce dobrze ocenili warunki prowadzenia biznesu w zakresie usług świadczonych przez lokalną administrację. Znacznie lepiej niż ma to miejsce w innych regionach kraju mikro i małe firmy z woj. lubelskiego oceniły natomiast jakość usług doradczych świadczonych przez banki w zakresie kredytów.

Inwestycje

Według NBP w okresie 3 kwartałów 2012 roku nakłady inwestycyjne ogółem w województwie były niższe o 2,8% od nakładów poniesionych w analogicznych okresie 2011 r. Inwestycje w sektorze prywatnym stanowiły ok. 80% nakładów ogółem. Udział środków zainwestowanych w budynki i

---

² Dane dotyczą 639 podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

³ „Raport o sytuacji mikro i małych firm w roku 2012”, Bank Pekao, www.pekao.com.pl/mis

budowie wynosił 59,7% nakładów na środki trwałe, maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia 31,5%, środki transportu 8,1%.

3. Atrakcyjność inwestycyjna regionu

Województwo lubelskie charakteryzuje się bardzo niską ogólną atrakcyjnością inwestycyjną co odzwierciedlają wyniki opracowania pt. „Raport atrakcyjności inwestycyjnej województw 2012”. Powyższy raport powstał w wyniku zastosowania wyników badań naukowych prowadzonych od 2002 roku.

Przy ocenie atrakcyjności regionu brane były pod uwagę takie czynniki jak: zasoby kapitału ludzkiego, pomoc dla inwestorów, infrastruktura techniczna (drogi, koleje, lotniska), infrastruktura społeczna (żłobki, przedszkola, szkoły), mikroklimat rynkowy (szanse powodzenia inwestycji) oraz mikroklimat administracyjny (stosunek władz lokalnych i samorządowych do inwestycji i rozwoju). Analizy przeprowadzone zostały na poziomie wojewódzkim, podregionalnym, powiatowym oraz gminnym.⁴

Województwo lubelskie charakteryzuje się bardzo niską ogólną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy F wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN.⁵

Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał bardzo niskie oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej rozpatrywanej jako całość oraz dla większości analizowanych sekcji. Nieco wyższa jest ocena RAI dla działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz dla hoteli i restauracji (klasa E).

Region lubelski w roku 2010 zajął jedenaste miejsce w Polsce pod względem nakładów inwestycyjnych dokonywanych w przedsiębiorstwach (3,3% jego wartości we wszystkich województwach). Jest to bardzo mało zważywszy na fakt, iż udział regionu w zaludnieniu kraju wynosi 5,6%. Dotyczy to zarówno nakładów ponoszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych i budowlanych (3,6%), jak i usługowych (2,9%). Wskazuje to na niedocenywanie potencjału rynkowego tego regionu przez inwestorów. Jednak dotyczy to głównie polskich przedsiębiorców. Wniosek taki można wysnuć na podstawie analizy wartości kapitału nagromadzonego w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego.

---

⁴ Raport został wykonany na zlecenie PAIiZ przez Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych, pod kierunkiem prof. dr hab. Hanny Godlewskiej-Majkowskiej ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

⁵ Sekcja C - przemysł przetwórczy, sekcja G - handel i naprawy, sekcja I - hotele i restauracje, sekcja M- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie <http://www.Investmazovia.com/metodyka.html>

Do najbardziej atrakcyjnych powiatów województwa lubelskiego należy zaliczyć miasta na prawach powiatu: Lublin, Zamość i Chełm.

4. Kapitał ludzki i społeczny, w tym istotne zmiany demograficzne i na rynku pracy, sytuacja dochodowa ludności, przejawy kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego.

W końcu grudnia 2012 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 131,1 tys. bezrobotnych, którzy stanowili 6,1% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. W stosunku do grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych zwiększyła się w województwie lubelskim o 7,1%, a w kraju o 7,8%.

Niekorzystnym zjawiskiem był nadal wyższy niż w kraju udział bezrobotnych w młodszych grupach wiekowych. Największą grupę, podobnie jak przed rokiem, stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata – 33,6% ogółu bezrobotnych. Osoby w wieku do 24 lat stanowiły 22,4% ogółu bezrobotnych (w poprzednim roku 23,6%). W porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. w największym stopniu, tj. o 11,9% wzrosła liczba bezrobotnych w grupie wiekowej 35-44 lata oraz w wieku do 24 lat o 3,5%.

7,6 mln zł wyniosła w 2012 roku w woj. lubelskim kwota niewypłaconych należności pracowniczych jak wynika z danych inspekcji pracy. To 60 proc. więcej niż w roku poprzednim. Liczba przypadków niewypłacenia podstawowego wynagrodzenia wzrosła z 3101 w 2011 r. do 4342 w roku ubiegłym. Liczba pracodawców, którzy nie wypłacali pensji zwiększyła się w tym czasie ze 131 do 162. Mniej natomiast było pracodawców, którzy zalegali z wypłatami innych świadczeń niż pensje zasadnicze, takich jak ekwiwalent za urlop, dodatki stażowe, odprawy czy nagrody jubileuszowe. W 2011 r. takich pracodawców było 906, zaś w 2012 r. - 844. Ogółem liczba przypadków niewypłacenia pensji zasadniczych i innych składników wynagrodzenia spadła z 22 080 w 2011 r. do 19 820 w roku ubiegłym. Natomiast kwota wszystkich niewypłaconych pracownikom bezspornych należności wzrosła z około 4,7 mln zł do 7,6 mln zł, czyli o 60 proc. We wszystkich tych przypadkach inspektorzy pracy wydali nakazy zapłaty należności. Tylko część pieniędzy udało się wyegzekwować: w 2011 r. około 3,9 mln zł na rzecz 2 933 pracowników, natomiast w ubiegłym roku około 3,3 mln zł na rzecz 2 550 pracowników. Zaległości w wypłacaniu należności pracownikom dotyczyły głównie niewielkich firm, bo takie dominują w regionie. Prawie połowa niewypłaconych świadczeń - około 3,2 mln zł - należała się pracownikom firm budowlanych. Jako powód niewypłacenia wynagrodzeń pracodawcy najczęściej podawali trudności finansowe. Właściciele firm budowlanych tłumaczyli, że nie wypłacili pensji, bo sami nie otrzymali zapłaty za wykonane roboty. W ubiegłym roku w ramach zwolnień grupowych pracę straciło prawie 1,2 tys. osób. Kilka przedsiębiorstw zapowiedziało już w urzędach pracy kolejne zwolnienia grupowe; liczba zwalnianych może przekroczyć 1,5 tys. osób.

Na podstawie ekspertyzy przygotowanej na podstawie badań przeprowadzonych w ramach projektu „Kapitał intelektualny Lubelszczyzny”⁶ stwierdzono iż, postawy mieszkańców Lubelszczyzny analizowane w oparciu o perspektywę demokratyczną i lokalną, nie odbiegają w swoim kształcie od postaw ogółu społeczeństwa, opisywanych na przykład w Diagnozach Społecznych, szczególnie zaś tej z 2011 roku. Pokazują w oparciu o zebrane w badaniu szczegółowym dane, jak mało jesteśmy różni od reszty społeczeństwa: tak samo deklarujemy zaangażowanie w sprawy publiczne, ale bez zbytnej konieczności bezpośredniego angażowania się w bardziej wymagające formy uczestnictwa; ograniczamy się często do podejmowania większych wysiłków tylko wtedy, gdy projekty są pochodną naszych partykularnych interesów lub interesów naszych bliskich, a efekty przekładają się na zysk w postaci poprawy samooceny czy utrzymania lub poprawy opinii środowiska na nasz temat; nie doceniamy, szczególnie w małych miejscowościach znaczenia wiedzy o mechanizmach funkcjonowania układów społecznych i politycznych, co nie sprzyja zmianie postaw i powoduje, że mogą one bazować na stereotypach i przyzwyczajeniach trudnych do wykorzenienia. Obdarzamy zaufaniem bliskie kręgi uczestników gry społecznej, nie ufając zbyt tym, którym sami daliśmy legitymację do rządzenia w naszym imieniu w procesie wyborczym, co przekłada się na ograniczoną obecność w instytucjach publicznych działających dla dobra wspólnego i rzadkie zorganizowane działanie.

W ramach tego samego projektu powstała ekspertyza naukowa pt. „Aktywność obywatelska mieszkańców Lubelszczyzny”⁷. Wynika z niej, że aktywność obywatelska mieszkańców Lubelszczyzny najczęściej wyraża się w przekazaniu 1% odpisów podatkowych na rzecz wybranej organizacji pożytku publicznego – 36,2%. Całkowity brak działań deklaruje 68,4%.

W świetle wyników przeprowadzonych badań na Lubelszczyźnie głosowało 37,8% co jest wynikiem zbliżonym do danych PKW (lubelskie 38,4). Natomiast podobna wielkość deklaracji o udziale w wyborach lokalnych (37,1%) wydaje się o 11% wynikiem zaniżonym w stosunku do danych PKW (48,70%). Poziom zaangażowania obywatelskiego obrazuje także udział mieszkańców Lubelszczyzny w wyborach do lokalnych instytucji obywatelskich (sołectkich czy rady osiedla). Wynosi on 25,1% i jest zdecydowanie wyższy od deklaracji udziału na rzecz swojej zbiorowości lokalnej (4,8%).

Wykorzystanie funduszy europejskich i ich oddziaływanie na ważne obszary życia społeczno-gospodarczego regionów,

Na koniec 2012 roku w województwie lubelskim wartość wszystkich projektów realizowanych w ramach programów wdrażanych od 2007 roku w województwie lubelskim przekroczyła kwotę 24,1 mld PLN, z czego łącznie wartość dofinansowania wynosiła ok. 15,5 mld PLN. W ujęciu wartościowym, największy udział przypada na RPO WL, który stanowi 31,5 % wartości wszystkich programów.

---

⁶ „Demokracja lokalna - postawy mieszkańców Lubelszczyzny”, Ekspertyza naukowa, Dr Andrzej Kowalczyk, Wydział Politologii UMCS

⁷ Dr Agnieszka Kolasa-Nowak Instytut Socjologii, Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Znaczny jest też udział środków pochodzących z POIiŚ (26%) oraz PORPW, którego udział w ogólnej wartości programów wynosi 16,8 %.

W ujęciu ilościowym na terenie Województwa Lubelskiego na koniec 2012 roku łącznie realizowanych było 21 161 przedsięwzięć. W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2011 roku (realizowano 18 924 projektów) nastąpił wzrost ilości projektów będących w realizacji o 2 237 (tj. o 11,8%). W ujęciu kwotowym, w porównaniu z grudniem 2011 roku nastąpił wzrost zaangażowania ogółem o prawie 3,4 mld PLN (tj. o 16,4%), a wartość dofinansowania zwiększyła się o ponad 2,8 mld PLN (tj. o 22,2%).

W strukturze dominują projekty małe, finansowane przede wszystkim z 2 programów, tj. PROW (15 749 projektów) i POKL (2 801 projektów). łącznie stanowi to ok. 87,7% wszystkich projektów realizowanych w województwie lubelskim na koniec grudnia 2012 roku. Natomiast ich udział w strukturze finansowej stanowi ok. 43 %. Wskaźniki te nie zmieniły się znacząco w porównaniu do końca roku 2011.

Wyraźna przewaga liczbowa we wdrażaniu projektów z funduszy europejskich w analizowanym obszarze dostrzegalna jest w szczególności w ramach PROW i POKL. W ujęciu finansowym dominują projekty z RPO WL, POIiŚ oraz PO RPW, w ramach których realizowane są duże przedsięwzięcia i projekty kluczowe.

W ramach konkursów ogłaszanych na wdrażane programy na poziomie regionalnym tj. RPO WL, komponentu regionalnego POKL oraz PROW (działania wdrażane przez DKPE UMWL i ARiMR) od 2007 roku wpłynęło łącznie 49 357 wniosków o całkowitej wartości kosztorysowej projektów na kwotę ponad 34,6 mld PLN, z czego oczekiwane dofinansowanie wyniosło ponad 24,0 mld PLN. Do dofinansowania zakwalifikowano natomiast 34 310 wniosków na całkowitą wartość 25,8 mld PLN, w których beneficjenci wnioskowali o dofinansowanie w kwocie prawie 18,9 mld PLN, natomiast dofinansowanie otrzymało dotąd 24 595 projektów na łączną kwotę ponad 14,6 mld PLN, z czego dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wynosi około 10,2 mld PLN.

Analiza wysokości dofinansowania ogółem projektów unijnych wdrażanych dotychczas w województwie lubelskim w układzie powiatów wskazuje na zdecydowaną dominację w tym zakresie powiatu Miasto Lublin, powiatu lubelskiego oraz puławskiego. Realizowane tam projekty uzyskały w ramach wdrażanych programów dofinansowanie o łącznej wartości od ok. 2 mld PLN do ok. 3,2 mld PLN. Liderem w tym zakresie jest powiat Miasto Lublin (3 mld 191 mln PLN). Najniższą łączną kwotę dofinansowania odnotowano w powiecie łęczyńskim (173,2 mln PLN). Pod względem wartości udzielonej pomocy per capita najwyższą sumę uzyskano dotychczas w powiecie puławskim (16 733 PLN/mieszkańca), lubelskim (14 027 PLN/mieszkańca) oraz w powiecie Miasto Lublin (9 154 PLN/mieszkańca).

W ujęciu terytorialnym wg powiatów we wdrażaniu poszczególnych programów i funduszy największym zaangażowaniem wykazał się powiat Miasto Lublin, który uzyskał najwyższą wartość dofinansowania w 5 na 10 analizowanych źródeł (PO IG, PO RPW, PO KL, RPO WL oraz Program Szwajcarski). Wynika to z koncentracji ośrodków i funkcji przemysłowych oraz badawczo-rozwojowych w stolicy województwa.

Wykonana analiza jakościowa wybranych segmentów gospodarki wskazuje na pojawiające się efekty rzeczowe i społeczne wynikające z wdrażanych projektów. Analiza została przeprowadzona w oparciu o wskaźniki dotyczące m.in. utworzenia nowych miejsc pracy, powstania nowych przedsiębiorstw i form innowacyjności produkcyjnej oraz zwiększenia spójności i bezpieczeństwa komunikacyjnego.⁸

W wyniku wdrażania RPO WL powstało 236 przedsiębiorstw, a 809 już istniejących uzyskało dotacje na dalszy rozwój. Nowe i innowacyjne produkty wprowadziły 752 firmy, natomiast projekty z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP realizowane są w 556 przedsiębiorstwach. Według zrealizowanych projektów o dofinansowanie utworzono 1 759 miejsc pracy. Na terenach inwestycyjnych (pośrednie miejsca pracy) powstały 652 miejsca pracy. Zrekonstruowano 425 km dróg.

W wyniku wdrażania POKL w przypadku 18 wskaźników osiągnięto poziom realizacji powyżej 100%, a 16 kolejnych nie przekroczyło 65% zakładanego stopnia wdrażania. Wskaźniki mierzone w ramach w/w programu dotyczą przede wszystkim osób bezrobotnych, które pozyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz podnoszących swoje kwalifikacje.

Przedmiotem analizy jakościowej poziomu rozwoju obszarów wiejskich były wskaźniki dotyczące sfery gospodarczej, społecznej oraz poziomu rozwoju infrastruktury. Przedstawione w Raporcie efekty rzeczowe realizowanych operacji dotyczą infrastruktury publicznej; zaspokajania potrzeb społecznych w zakresie turystyki, sportu i rekreacji; zachowania dziedzictwa kulturowego; energii; tworzenia nowych miejsc pracy; rolnictwa oraz leśnictwa.

Analiza projektów realizowanych przez sektor B+R wskazuje, że największy udział procentowy pod względem ilościowym i wartościowym mają projekty finansowane z RPO. W największych ośrodkach akademickich Polski Wschodniej od 25 do 40% projektów finansowano z PO RPW, zaś wartość tych interwencji wahała się w granicach od ok. 50 do ok. 75% wartości wszystkich realizowanych projektów (poza POIG). W mniejszych miastach (Biała Podlaska, Chełm) środki PORPW stanowiły całość lub zdecydowaną większość pozyskanych środków w tej dziedzinie (B+R). Wyraźnie odznaczają się więc regiony Polski wschodniej, w szczególności Lubelszczyzna. Wartość projektów finansowanych (poza POIG) na 1 mieszkańca jest najwyższa w miastach wojewódzkich Polski wschodniej (w dużej mierze dzięki wsparciu w ramach PO RPW), a w województwie lubelskim: w powiecie puławskim (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy i Instytut Nawozów Sztucznych) oraz ryckim (Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie).⁹

Dokonane szacunki i obliczenia wskazują, że w ramach perspektywy finansowej 2007 – 2013 możliwe jest pozyskanie i implementacja na terenie województwa lubelskiego ponad 20 mld PLN środków pochodzących z UE, natomiast wartość projektów zrealizowanych z udziałem pozyskanej dotacji szacowana jest na kwotę ok. 28-30 mld PLN.

⁸ Dane opracowane na podstawie materiału z DEFS UMWL, DRPO UMWL, DKPE UMWL oraz LAWLP.

⁹ Raport końcowy z badania pt.: „Ocena stanu realizacji 1. i 2. Priorytetu Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w połowie okresu programowania”, EGO s.c. dla MRR, Warszawa 2011 r., s.56-59

Główne osiągnięcia, atuty i problemy rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Najważniejsze wydarzenia gospodarcze i społeczne w regionie:

- Budowa Portu Lotniczego oraz zakup niezbędnego wyposażenia lotniskowego i oprogramowania operacyjnego zostały zrealizowane w ramach projektu pn. „Rozbudowa Regionalnego Portu Lotniczego: Port Lotniczy Lublin S.A. (Świdnik)” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, Oś Priorytetowa V Transport, Działanie 5.5 Transport Lotniczy. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Budżetu Państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013.
- Konsolidacja Zakładów Azotowych w Tarnowie-Mościcach S.A („Azoty Tarnów”) i Zakładów Azotowych Puławy S.A. („ZA Puławy”)
- Przejęcie Firmy Cukierniczej „Solidarność,, przez Grupę Colian

